

V Th m L i H N i

Tác Giả: Nguy n th C May
Thứ Tư:, 07 Tháng 9 Năm 2011 05:23

Paris vào tháng 8 v ng dân Paris vì ph n l n đi H vùng quê, vùng bi n hay trên núi .

N nay ngày l Assomption 15 tháng 8 l i nh m ngày th hai làm cho cu i tu n thêm dài ra nên Paris và các thành ph l i càng thêm v ng h n .

N r i chúng tôi đi vi ng Trung Tâm đ nh c nh ng ng i Pháp Đông đ ng h i h ng sau Hi p đ nh đình chi n Genève 54 t i Thành ph Sainte Livrade sur Lot không nh m ngày L H i h ng năm c a Trung Tâm . Chúng tôi t i ch mu n vi ng l i n i mà tr c đây, h n hai m i năm, chúng tôi đã có đ p t i th m qua cho bi t .

C May đã ghi l i cu c th m vi ng thú v y năm r i qua m t lo t 6 bài đ i t a «H n i bên b sông Lot». N nay, C May tr l i H n i bên b sông Lot đ g p l i bà con đó, v a theo dõi s thay đ i n i đây, v a tham đ L H i truy n th ng h ng năm t ch c vào gi a tháng 8 .

Đ ng đi không khó ...

T Paris xu ng t i Sainte Livrade sur Lot ph i m t l i 600 km lái xe . Vì Pháp đang ban hành chánh sách th c l ng bu c b ng nên C May ch n qu c l và t nh l , đôi khi đi theo h ng l đ tránh tr ti n « m i l » vì ti n xa l r t đ c, h n c ti n nhiên li u tuy xăng giá 1 euro 50 / lit .

Vì ng i Pháp s ng b ng giá sanh ho t quá m t m nh th mà có ng i nhìn nh n giá tr kinh t c a ng i Pháp cao h n ng i M , ng i Úc tuy v m t s n xu t có kém h n .

V▯ Th▯m L▯i H▯a N▯i

Tác Giả: Nguy▯n th▯ C▯ May

Thứ Tư:, 07 Tháng 9 Năm 2011 05:23

Vì không dám đi xa l▯ nên chúng tôi không đi th▯ng t▯i Sainte Livrade sur Lot mà ph▯i ghé qua ngh▯ đêm ▯ nhà m▯t ng▯▯i b▯n ▯ Thành ph▯ «Núi Ng▯▯i H▯i» . Nh▯ v▯y chúng tôi ch▯ còn cách m▯c tiêu non 300 km . Sáng hôm sau, ng▯▯i b▯n ▯ «Núi Ng▯▯i H▯i» cùng đi v▯i chúng tôi .

Anh bi▯t rành đ▯▯ng đi ▯ đ▯a ph▯▯ng vì tr▯▯c năm 70, anh h▯c ▯ vùng này và th▯▯ng len l▯i t▯i Sainte Livrade đ▯ mua rau mu▯ng Hà n▯i và đôi khi, c▯ C▯y t▯ H▯i phòng n▯a .

L▯ H▯i truy▯n th▯ng h▯ng năm đi▯n ra vào gi▯a tháng 8 vì vào tháng Hè « dân làng » trong năm đi làm ăn xa, ngày Hè qui t▯ v▯ « c▯ h▯▯ng » đ▯ đoàn t▯ v▯i gia đình, thăm h▯i h▯ hàng, ng▯▯i làng k▯ n▯▯c . T▯c l▯ này, n▯u còn ▯ Vi▯t nam, s▯ ph▯i đ▯▯c t▯ ch▯c vào ngày T▯t . Nh▯ng ▯ Pháp không th▯ t▯ ch▯c đ▯▯c vào ngày T▯t vì th▯i ti▯t không thu▯n l▯i và m▯i ng▯▯i đang làm vi▯c .

L▯ H▯i ▯ Trung Tâm h▯i c▯ ng▯▯i Pháp Đông đ▯▯ng năm nay cũng nh▯ các năm tr▯▯c đi▯n ra su▯t 3 ngày, t▯ Th▯ B▯y 13, Ch▯ Nh▯t 14 và Th▯ Hai 15 tháng 8 . Khai H▯i hôm Th▯ B▯y bằng L▯ tôn giáo : L▯ ▯ ngôi Quang Minh T▯ và ▯ ngôi giáo đ▯▯ng Các Thánh T▯ Đ▯o Vi▯t nam . Chùa và Nhà th▯ là 2 căn nhà ▯ đ▯u gi▯i nhà trong Trung Tâm . Tr▯▯c đây có m▯t ngôi Đ▯n Thánh nh▯ ngôi đình làng dành đ▯ th▯ các Ch▯ Thánh và t▯i k▯ cúng, các C▯ t▯ ch▯c h▯u đ▯ng gi▯ng nh▯ lúc còn ▯ Mi▯n B▯c Vi▯t nam. T▯ vài năm nay, vi▯c cúng l▯ này t▯m ng▯ng vì các C▯ h▯u đ▯ng l▯n tu▯i mà ch▯a có ng▯▯i thay th▯ . Nghe đâu, năm t▯i, ch▯▯ng trình xây c▯t xong nh▯ng dây nhà m▯i thay th▯ nh▯ng dây nhà c▯ có t▯ tr▯▯c Th▯ Chi▯n, nh▯ng n▯i th▯ t▯ s▯ đ▯▯c làm l▯n r▯ng ra, ng▯▯i ta s▯ t▯ ch▯c lên đ▯ng t▯i Đ▯n Thánh nh▯ tr▯▯c kia . Con gái c▯a Bà c▯ Cazes s▯ n▯i nghi▯p Bà mà đ▯m trách vi▯c h▯u đ▯ng . Hi▯n nay, Đ▯n Thánh t▯m đ▯a v▯ t▯ th▯t c▯a Bà C▯ th▯ ph▯▯ng . Tuy th▯ ▯ t▯ th▯t, vi▯c t▯ ch▯c th▯ ph▯▯ng r▯t chu đáo . H▯ng năm vào tháng giêng, tháng 7 và tháng ch▯p, Bà C▯ Cazes đ▯u có t▯ ch▯c l▯ cúng và có lên đ▯ng cho các c▯ quen bi▯t ch▯ng h▯n m▯▯i ng▯▯i đ▯n h▯u đ▯ng. Bà C▯ năm nay đã 89 tu▯i nên không còn ng▯▯i đ▯ng đ▯▯c . Bà ch▯ làm l▯ khai Ph▯, r▯▯c ch▯ Thánh .

T▯ năm 56 đ▯▯c Chánh ph▯ Pháp đ▯a c▯ gia đình qua đ▯nh c▯ ▯ đây, Bà C▯ Cazes ch▯a tr▯ v▯ Hà n▯i . Bà có 17 ng▯▯i con . Ng▯▯i con gái l▯n c▯a Bà năm nay 67 tu▯i và c▯u con trai út đ▯▯c 42 tu▯i . Con, cháu, ch▯c c▯a Bà t▯t c▯ h▯n m▯t trăm ng▯▯i mà Bà không th▯ nh▯ chính xác là bao nhiêu. Bà C▯ v▯n còn minh m▯n, nói chuy▯n m▯ch l▯c. Theo Bà vì nh▯ h▯u đ▯ng mà Ch▯ Thánh phù h▯ nên bà đ▯▯c s▯c kh▯e sung mãn và tâm th▯n t▯nh táo .

V▯ Thăm L▯i Hà N▯i

Tác Giả: Nguy▯n th▯ C▯ May

Thứ Tư:, 07 Tháng 9 Năm 2011 05:23

Bà ti▯t l▯ v▯i chúng tôi m▯t vi▯c h▯ tr▯ng là Chánh quy▯n Sainte Livrade khi xây c▯t l▯i c▯ xá đã phá b▯ nh▯ng d▯y nhà c▯, không đúng v▯i nguy▯n v▯ng c▯a các C▯, l▯p ng▯▯i l▯n khi t▯i tái đ▯nh c▯▯ đây . H▯ mu▯n Chánh quy▯n ch▯ ch▯nh trang l▯i cho ch▯c ch▯n, đ▯ ti▯n nghi, mà không thay đ▯i ki▯n trúc, nên đêm Bà th▯y các C▯ hi▯n v▯ bu▯n phi▯n v▯i Bà . Chuy▯n các c▯ đêm hi▯n v▯ bu▯n phi▯n x▯y ra t▯ lúc công tr▯▯ng xây c▯t đ▯ng lên cho t▯i ngày nay .

L▯ H▯i làng

Ngày đ▯u là l▯ nhà th▯, c▯m tr▯a v▯i các món ăn thu▯n túy vi▯t nam . Có thêm gian hàng bán các món ăn vi▯t nam cho khách t▯i tr▯ ho▯c không k▯p đ▯t ch▯ tr▯▯c . T▯i đ▯n, ca nh▯c▯ s▯n kh▯u ngoài tr▯i và khiêu vũ . Hôm th▯ hai, 10 gi▯ sáng làm l▯▯ chùa . Sau l▯ có phát quà cho m▯i ng▯▯i có m▯t tham d▯ l▯ không kh▯i làm nh▯ l▯i l▯ cúng R▯m tháng b▯y▯ Vi▯t nam . Cúng xong, ng▯▯i ta phát quà b▯ng các th▯ bánh : bánh c▯p, bánh cúng, bánh bò, bánh qui, bánh chu▯i, trái cây,...cho ph▯n đông là tr▯ con, g▯i là « x▯ gi▯n » hay « phá gi▯n » . Bu▯i chi▯u, Đ▯i đi▯n Ban T▯ ch▯c h▯▯ng d▯n khách đi thăm vi▯ng Trung tâm v▯i l▯i gi▯i thích rõ t▯ng chi ti▯t .

Anh Robert, ng▯▯i tr▯▯c kia▯▯ đây, ch▯ cho chúng tôi xem vài căn nhà trong nh▯ng d▯y nhà c▯a Trung tâm, dân t▯i đây v▯n còn quen g▯i « Căn » (Camp = Tr▯i) có mái nh▯ che c▯a ra vào và b▯i c▯ rào l▯i trong lúc nh▯ng căn nhà khác không có nh▯ng th▯ này . Đó là nhà c▯a nh▯n viên qu▯n lý Tr▯i . H▯ đ▯▯c nhi▯u quy▯n l▯i mà nh▯ng ng▯▯i h▯i c▯ bình th▯▯ng không th▯ có đ▯▯c . H▯n n▯a nh▯ng gia đ▯nh h▯i c▯ h▯ng ngày c▯m không đ▯ ăn vì tr▯ c▯p quá th▯p . Đàn bà và tr▯ con ph▯i hái đ▯u, l▯c đ▯u đ▯ ki▯m thêm chút ti▯n ph▯ thêm b▯a ăn h▯ng ngày . N▯▯c xài, v▯ sinh, ...chung cho c▯ d▯y nhà đ▯u▯ bên ngoài . S▯▯i không đ▯▯m nên vào mùa l▯nh, m▯i ng▯▯i▯▯ trong nhà đ▯u▯ ph▯i m▯c thêm áo l▯nh nh▯ lúc đi ra ngoài .

Chi▯u đ▯n, ca nh▯c, vũ ngoài tr▯i . Chúng tôi theo đoàn ng▯▯i vào vi▯ng nhà th▯ . Chúng tôi đ▯ng l▯i tr▯▯c t▯▯ng Đ▯c M▯ cùng v▯i nhi▯u ng▯▯i, có c▯ ng▯▯i Pháp đ▯ xem▯ nh đ▯c M▯ và cái khung▯▯nh có gi▯ng màu c▯ Vi▯t nam . Anh Daniel, ng▯▯i h▯▯ng d▯n, ch▯ cho m▯i ng▯▯i bi▯t đây là c▯ Mi▯n Nam Vi▯t nam, khác v▯i c▯ đ▯ sao vàng c▯a Mi▯n B▯c . Chúng tôi v▯i nói « đây là c▯ Vi▯t nam t▯ B▯c t▯i Nam có t▯ lúc c▯ đ▯ sao vàng còn▯▯n núp trong r▯ng r▯m▯ B▯c vi▯t và đã đ▯▯c h▯n ba m▯▯i qu▯c gia nhìn nh▯n ».

Qua ngày th▯ ba, có nhi▯u cu▯c ch▯i c▯ng đ▯ng r▯t vui đ▯y h▯ng thú cho đông đ▯o khán gi▯ nh▯ bi▯u đi▯n võ thu▯t, bóng chuy▯n, múa lân, thi đánh qu▯ c▯u s▯t (Pétanque) . Hôm nào cũng có hàng quán bán th▯c ăn thu▯n túy vi▯t nam .

Trong ngày th ba, có thêm gian hàng bán sách c a Bà Dominique Roland . Sách đ c tác gi ký cho ng i mua sách . Bà Dominique Roland đang gi ng d y t i Vi n Qu c gia Ngôn ngữ và Văn minh Đông phương mà gi i sinh viên quen gi i Tr ng Langues O, t a l c t i đ ng Đ i H c (Rue Université), Qu n VI Paris .

Nh ng ng i mang hai dòng máu

Bà Dominique Roland có m là ng i vi t nam quê Hà Tây . Cho t i nay đã ngoài năm m i mà Bà luôn đ tâm đi tìm m , ng i thân bên m . Cách nay vài năm, Bà đã v Hà Tây, tìm đ c vài ng i bi t m c a Bà nh ng tông tích m hi n còn s ng hay đã m t . Và đâu ? Đó là nh ng đ u Bà đang ôm p mà ch a có ánh sáng . Trong sách k chuy n Bà đi Vi t nam, t nhiên bà vi t «Tôi v Hà nội ... » . Bà vi t mà không h đ ý là Bà đã vi t «Bà v », ch không ph i «Bà đi hay đ n Hà n i». Vì t nhiên Bà vi t b ng con tim mang giòng máu Vi t nam mà th ng Bà không ý th c .

Cũng cùng hoàn c nh ng i mang hai dòng máu, Ông Patrick, Bác sĩ Y khoa, còn tr , có đ a con trai nh . Ông đ t tên cho con là « Tu n » đ nh c nh nó có ngu n g c Vi t nam . Cha c a Ông c t đ t m i liên h huy t th ng c a Ông, đó là đ u làm Ông bu n phi n không ít . Khi bi t Patrick là Bác sĩ và đ t tên con v i cái tên vi t nam, C May t l y làm x u h vì nh n ng i qua b ngoài tuy v n bi t «chi c áo không làn nên th y tu». Patrick m c chi c áo thung 3 l , qu n th y quân l c chi n và đ u c o tr c, ch a l i cái bính dài buông ra sao ót . Ch c không riêng gì C May, th h i có ai nghĩ đây là m t v Bác sĩ Y khoa hay không ?

R i khi tho t trông th y Bà Dominique Roland t xa t i, C May không có th nghĩ đây là m t gi ng s Đ i H c và tác gi vài quy n sách biên kh o khoa h c . Bà m c chi c T-Shirt cũ mềm, tr c ng c in bông hoa v i màu s c diêm dúa . Hai bàn tay c a Bà không còn m t ngón nào tr ng vì đ y nh ng chi c nh n màu tr ng nh b c, to c m . Hai c tay c a Bà đ y nh ng dây xi ng, l i t i . Khi Bà t i tr c m t, ng i i b n c a C May nh n ra và nói chuy n . Thoáng nghe Bà nói chuy n, C May ng c nhiên sao Bà này có th có nh ng l i nói có v « có h c » nh v y . Ng òi b n c a C May bèn gi i thi u Bà Dominique đ nh c l i Bà quen bi t Cù Huy C n, Cù Huy Hà Vũ lúc Hu , bi t Trần văn Khê lúc Hà n i . Huy C n là b n h c v i m c a Bà và là cùng h c trò c a Ông ng i c a Bà Qu c H c, ông Charles Harter .

Chúng tôi m r ng câu chuy n v i Bà Roland v tình hình Vi t nam ngày nay đ nghe nh n xét

c a B . Theo B th nh ng ng i l nh đ o ngày nay đ u d t nát và du côn (B dùng ti ng voyous) . Trong lúc đó thanh niên h c xong, có đ a có trình đ Tú Tài + 5 (5 năm Đ i H c) i th t nghi p ho c ph i ch p nh n làm nh ng công vi c đ i kh năng r t nhi u, v i đ ng l ng ch t đ i . Đây là nh ng trái bom n ch m Vi t nam ngày nay . Nh n xét c a B Roland i trùng h p v i suy nghĩ c a ký gi M Peter Coy . Trong m t bài báo, Ký gi Peter Coy vi t « Trong nh ng cu c cách m ng đang x y ra Trung Đông và B c Phi, i p ng i tr đ ng m t vai trò ch y u. Tu i tr có h c, có lý t ng, th t nghi p và b t m n là nh ng đ ng c thúc đ y h hành đ ng. Khát v ng chung c a i p ng i tr là có vi c làm và đ c t do. Nh ng hi n t ng tu i tr bi u tình, ph n đ i Chánh ph , không ch x y ra Tunisia, Ai C p, Yemen, Syria, v.v. mà x y ra kh p m i n i, k c nh ng n c gi u có. Th d theo s th ng kê c a OCDE, t l th t nghi p c a ng i tr ỏ M là 17.6% vào năm 2009, Pháp là 22.8%, Th y Đ n 25%, và Tây Ban Nha 37.9%. T i nh ng qu c gia này, thanh niên cũng bi u tình đòi chính quy n gi i quy t tình tr ng th t nghi p. Thông th ng ôn hòa, nh ng đôi khi x y ra nh ng cu c xô xát đ i v i c nh sát.

Vi t Nam, t l th t nghi p t ng đ i th p và vào m c 2.9% trong năm 2010. Nh ng t l th t nghi p c a i p ng i tr thông th ng cao h n g p đôi t l th t nghi p cho c n c, t c là vào kho ng 6%. Theo T ng C c Th ng Kê Vi t Nam, ba nhóm tu i 15-19, 20-24, và 25-29 là nh ng nhóm có dân s cao nh t Vi t Nam v i t l trên t ng s dân l n t là 10.2%, 9.2%, và 8.9%, t ng c ng c a ba nhóm là 28.3%. Vi t Nam cũng s ph i đ i phó v i nh ng r i lo n x h i b t đ u t l p ng i tr , n u tình tr ng kinh t suy thoái nghiêm tr ng và n n th t nghi p tăng. Tình hình B c Phi và Trung Đông hi n nay là nh ng bài h c cho Vi t Nam ... » (Nguy n Qu c Kh i d ch - ph bi n trên Internet).

Năm t i, Trung Tâm Sainte Livrade sur Lot s hoàn tất ch ng trình xây c t m i . Nh ng ng i l n tu i ỏ trong «Căn» yêu c u Chánh quy n cho gi l i 4 đ y nhà trong nguyên tr ng nh ng đ c ch nh trang đ làm n i k ni m . 1600 ng i, năm 1956, t b nhà c a, c a c i l i H n i đ «h i h ng» . Có ng i có đ gia đình nh ng cũng có khá đ ng ch m góa, con cô n m b y đ a . H là ng i Vi t nam có ch ng ng i Pháp là lính hay viên ch c chánh ph Pháp . Có khi h là nh ng ph n hai dòng máu « h i h ng » v quê M . Nh ng thân ph n c a h đ y cay nghi t . Chánh ph Pháp đem h h i h ng, nh ng t i đ t M l i b h s ng lây l t đó cho đ n h t cu c đ i . G c gác Vi t nam thì không bi t n i nào phía bên kia Đ i đ ng . N i không nhìn, ngo i th t l c ! T năm 1956 cho t i nay, t t c đ u không lãnh đ c ph c p nh nh ng ng i Pháp hay á-r p t Algérie v Pháp sau năm 1962 . Hoàn c nh gi ng nhau, nh ng s đ i x c a Chánh ph Pháp đ i v i h không gi ng nhau . Còn b c đ i n a .

V i nh ng ng i Vi t nam đây, n i này là quê h ng c a h . Là H n i c a h . Nhi u B C còn gi răng đen, còn v n tóc, là đ b o v đ u các C mang theo đ c .

Võ Thảm Lộ i Hà Nộ i

Tác Giả: Nguyán thá Cá May

Thứ Tư:, 07 Tháng 9 Năm 2011 05:23

Cũng gißng nhßng ngßi ß Mißn nam, sau 30/04/75, chßy đßc ra hßi ngoßi, bß lßi mßi thß ß Vißt nam, chß mang theo đßc cái Tß Do và Dân chß .

Chúng tôi không nghe nói nhßng ngßi ß đây chßy theo chánh sách « hòa hßp » cßa Vißt cßng nhß mßt sß ngßi ß Mißn nam ngày nay . Và ß đây, cho tßi nay, chß a có mßt tên VC lßn, VC con men tßi hoßt đßng . Nhß ß Paris, nhß ß Úc, nhß ß Mß hay Canada .

Nguyán thá Cá May